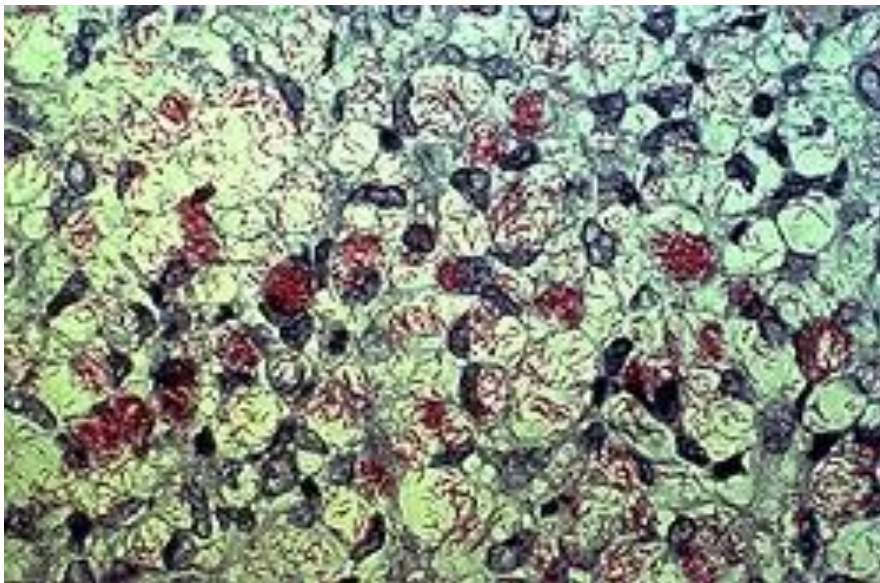

ΛΕΠΡΑ

Τι είναι η λέπρα

Με τον όρο **λέπρα**, ή αλλιώς **νόσος του Χάνσεν**, εννοείται χρόνια λοιμώδης ασθένεια του ανθρώπου, που προκαλείται από τα **μυκοβακτήρια *Mycobacterium leprae* και *Mycobacterium lepromatosis***. Στα αγγλικά η νόσος λέγεται leprosy και ετυμολογικά η λέξη έχει ελληνική προέλευση από το λέπος = φλούδα, λέπι--> λεπερός = ο έχων λέπια, φλούδες--> λεπρός. Η λέξη λέπρα μεταφέρθηκε δια των λατινικών στα αγγλικά και στις άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες.

Το μυκοβακτήριο της λέπρας ανακαλύφθηκε το 1873 από το Νορβηγικό γιατρό Γκέρχαντ Αρμάουερ Χάνσεν και αναγνωρίστηκε από τον Άλμπερτ Νάισεν. Ως τότε πολλοί νόμιζαν ότι ήταν κληρονομική. Ο Χάνσεν συμπέρανε τη μολυσματικότητά της και έδειξε ότι ήταν δυνατόν να ελεγχθεί κάπως, αν οι πάσχοντες απομονώνονταν. Η λέπρα αναφέρεται συχνά κατ' ευφημισμόν ως **νόσος του Χάνσεν**. Η λέπρα παραμορφώνει τα άτομα που πάσχουν, αλλοιώνοντας το δέρμα τους, ενώ παρουσιάζονται και εξογκώματα. Επίσης μπορεί να απονεκρώσει τα νεύρα του δέρματος, με αποτέλεσμα ο ασθενής να μη νιώθει τίποτα στα σημεία αυτά. Η λέπρα μπορεί να εμφανιστεί σε άτομα κάθε ηλικίας κυρίως μεγαλύτερα των 3 ετών. Παρόλο που είναι πολύ παλιά ασθένεια, ακόμα και στις μέρες μας ένας μεγάλος αριθμός ατόμων νοσεί από αυτή κυρίως σε χώρες της Ασίας, της Αφρικής και χώρες της Νότιας Αμερικής. Υπολογίζεται ότι καθημερινά νοσούν περίπου 1.000 άτομα. Η επώαση της νόσου είναι περίπου πέντε χρόνια (2-10 χρόνια), με περιπτώσεις ακόμα και 20 χρόνια επώασης.

Τρόπος μετάδοσης

Θεωρείται πως η νόσος αυτή μεταδίδεται μέσω σταγονιδίων της μύτης ή σιέλου, καθώς και με την εντεταμένη (συνήθως επί μήνες), στενή επαφή με κρούσμα. Οι ασθενείς είναι συνήθως άνω των τριών ετών. Δεν μεταδίδεται με την απλή κοινωνική επαφή με κάποιον φορέα της νόσου όπως χειραψία, αγκαλιά ή ένα γεύμα μαζί του.

Συμπτώματα

Διακρίνονται δυο βασικές μορφές λέπτρας, η λεπρωματώδης και η νευρική, από τις οποίες η πιο βαριά και επικίνδυνη για το περιβάλλον είναι η λεπρωματώδης λέπτρα που αναπτύσσεται στο δέρμα κυρίως στα άκρα και το πρόσωπο. Το κύριο σύμπτωμα της νόσου είναι η εμφάνιση μεμονωμένων κόκκινων κηλίδων στο δέρμα που μεγαλώνουν και εξαπλώνονται αργότερα σε όλο το σώμα. Ανάλογα με τον τύπο του δέρματος οι κηλίδες αυτές μπορεί να έχουν και άσπρο χρώμα. Η χροιά του δέρματος σε αυτά τα σημεία είναι διαφορετική παρουσιάζοντας διάφορες διηθήσεις. Τα μαλλιά σταδιακά γίνονται ξηρά και παρατηρείται πτώση των φρυδιών, των βλεφαρίδων και απώλεια τριχών σε άλλα μέρη του σώματος. Εμφανίζονται παραμορφώσεις στα χέρια, τα πόδια και το πρόσωπο. Μάλιστα στο πρόσωπο παρατηρείται πάχυνση των λοβίων που προκαλούν το φαινόμενο του "λεόντειου προσώπου".

Άλλα συμπτώματα είναι η αιμορραγία ή συνεχής συμφόρηση της μύτης και η καταστροφή του ρινικού διαφράγματος. Όταν προσβληθεί ο λάρυγγας παρουσιάζεται απώλεια της φωνής και δυσκολία στην αναπνοή. Συχνά παρατηρούνται βλάβες στα μάτια ή και απώλεια της όρασης λόγω προσβολής του οπτικού νεύρου. Είναι δυνατή και η προσβολή εσωτερικών οργάνων, όπως το ήπαρ, ο σπλήνας ή οι όρχεις, και τα νευρικά στελέχη. Η νευρική μορφή λέπτρας χαρακτηρίζεται από προσβολή των νεύρων (νευρίτιδες, πολυνευρίτιδες), που προκαλούν μυϊκές ατροφίες, τροφικές εξελκώσεις και βλάβες του δέρματος ανάλογες με την προηγούμενη μορφή. Λόγω της απονέκρωσης των νεύρων ο ασθενής δε νιώθει πόνο, κρύο ή ζέστη σε αυτά τα σημεία. Η αναισθησία αυτή μπορεί να προκαλέσει τραυματισμούς, τους οποίους δεν αντιλαμβάνεται το άτομο, και μπορεί να οδηγήσουν σε μολύνσεις ή και ακρωτηριασμούς αν δεν αντιμετωπιστούν έγκαιρα. Η λέπτρα, αυτή καθαυτή, γενικά δεν θεωρείται θανατηφόρος ασθένεια. Ο θάνατος μπορεί να επέλθει από τις συνέπειες της νόσου, όπως μολύνσεις ή φυματίωση

Πρόληψη

Ο τρόπος που μεταδίδεται η ασθένεια δεν έχει αποσαφηνιστεί. Το πιθανότερο είναι με την επαφή και πιο εύκολα όταν υπάρχει κάποια πληγή στο σημείο που άγγιξε μολυσμένο σημείο του λεπρού. Η στενή και συχνή επαφή με ανθρώπους που είναι ήδη μολυσμένοι σίγουρα αυξάνει τις πιθανότητες μετάδοσης. Η αυστηρή καθαριότητα καθενός που έρχεται σε επαφή με ασθενείς, ιδιαίτερα αυτών που έχουν στο σώμα τους και την παραμικρότερη πληγή, είναι επιτακτική. Οι νέοι να αποφεύγουν να πλησιάζουν ασθενείς, γιατί μολύνονται ευκολότερα. Αν κάποιος διαμένει με λεπρό ή έρχεται συχνά σε στενή επαφή μαζί του θα πρέπει να εξετάζεται από γιατρό τουλάχιστον μια φορά το χρόνο το λιγότερο για μια πενταετία. Ο πιο γνωστός μύθος που κυκλοφορεί ακόμα για την ασθένεια είναι πως μεταδίδεται εύκολα. Σύμφωνα όμως με τις τελευταίες μελέτες η λέπρα κατατάσσεται στην τελευταία θέση των μεταδοτικών ασθενειών. Με την φαρμακευτική αγωγή ο ασθενής παύει πλέον να μεταδίδει την ασθένεια και μπορεί να ζήσει μια φυσιολογική ζωή.

Θεραπεία

Παλιά η λέπρα ήταν αθεράπευτη. Η ιστορία της θεραπείας της είναι μεγάλη και κρατά αιώνες μέχρι την μεταπολεμική περίοδο και την εφεύρεση των αντιμικροβιακών. Από τον 14ο αιώνα και μέχρι την δεκαετία του 1940 αντιμετωπίζονταν με τη χορήγηση ελαίου υδνόκαρπου, μία τεχνική που κατέστησε αποτελεσματική το 1915 η χημικός Άλις Μπολ. Τις τελευταίες δεκαετίες όμως με την πρόοδο της επιστήμης η ασθένεια στα πρώτα της στάδια είναι δυνατόν να υποχωρήσει, και σε όλες τις περιπτώσεις να βελτιωθεί η κατάσταση του ασθενούς. Τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται σήμερα είναι διάφορα αντιβιοτικά, που χορηγούνται σε δόσεις ανάλογα με το βάρος και την ηλικία του ασθενούς. Η λήψη των αντιμικροβιακών γίνεται για αρκετούς μήνες, σύμφωνα με τα εκάστοτε θεραπευτικά πρωτόκολλα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας. Τα φάρμακα συνήθως κυκλοφορούν σε συσκευασίες έτοιμες για χορήγηση δωρεάν στους ασθενείς του Τρίτου Κόσμου και χρηματοδοτούνται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. Παράγονται από την εταιρία Novartis. Για την αποφυγή δημιουργίας ανθεκτικών στελεχών του μικροβίου, η θεραπεία σήμερα γίνεται με συνδυασμό τριών (3) φαρμάκων. Θεωρητικά εκτιμάται ότι η νόσος σήμερα θεραπεύεται πλήρως, αν και αναφέρονται υποτροπές σε ασθενείς. Εμβόλιο για τη λέπρα δεν είναι διαθέσιμο. Τα παιδιά θα πρέπει να εμβολιάζονται με το εμβόλιο B.C.G. της φυματίωσης, διότι οι βάκιλοι του Κοχ και του Χάνσεν που προκαλούν τις δυο ασθένειες θεωρούνται συγγενικοί. Το πρωτόκολλο θεραπείας της λέπρας της Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας WHO για το έτος 2010 δίνει τις **εξής οδηγίες θεραπείας:**

- Λέπρα οφειλόμενη σε ένα στέλεχος (1-5 δερματικές βλάβες): Rifampicin + Dapsone για 6 μήνες
- Λέπρα οφειλόμενη σε πολλά στελέχη μικροβίων (>5 βλάβες δέρματος): Rifampicin + Clofazimine + Dapsone για 12 μήνες.
- Οι συσκευασίες θεραπείας είναι μηνιαίες, και διαφορετικές για ενηλίκους και παιδιά. Καθοδηγούν εύκολα τον ασθενή να πάρει τα φάρμακα, άλλα που είναι για μια φορά το μήνα, και άλλα σε καθημερινή χορήγηση.

Ιστορικά στοιχεία

Σπιναλόγκα

Η Σπιναλόγκα ή Καλυδώνα είναι ένα μικρό νησί με έκταση 0,100 τ.χλμ., το οποίο κλείνει από τα βόρεια τον κόλπο της Ελούντας στον δήμο Αγίου Νικολάου στον νομό του Λασιθίου Κρήτης. Οχυρώθηκε άριστα από τους Βενετούς τόσο από κατασκευαστικής και αρχιτεκτονικής άποψης όσο και από απόψεως αισθητικής του όλου τοπίου που και σήμερα ακόμη διατηρεί την ομορφιά του.

Ένα λεπροκομείο στην Ελλάδα ιδρύθηκε το 1903 στη νησίδα της Σπιναλόγκας απέναντι από την Κρήτη, και έκλεισε το 1957. Αξίζει να σημειωθεί πως το νησάκι είχε θέση στην τέχνη. Η συγγραφέας Βικτώρια Χίσλοπ εγγραψε ένα βιβλίο με τίτλο "Το Νησί", που έγινε μπεστ σέλλερ πάρα πολύ γρήγορα. Σήμερα θεωρείται τουριστικό μνημείο που το επισκέπτονται χιλιάδες Έλληνες και τουρίστες.

Σκεπάρνη Ελένη Β3